

Politik Bilim

‘Kuyruklu Yıldız Seyahat’ ve Anımsattıkları...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; harunaykutgoker@gmail.com

Jules Verne’in hayallerine yakışan ‘67P/Churyumov-Gerasimenko Kuyruklu Yıldız ile Buluşma’ misyonunu gerçekleştirenlere saygıyla, sevgiyle...

Avrupa Uzay Ajansı’nın (ESA) 2004 Mart’ında uzaya fırlattığı Rosetta uzay aracı, on yıllık bir yolculuktan sonra, 67P/Churyumov-Gerasimenko Kuyruklu Yıldız’yla buluşmayı gerçekleştirdi ve taşıdığı Philae ‘kondusu’nu (M. Akyos’tan öğrendim; ‘lander’ karşılığı kullanmış) öngörüldüğü gibi, 12 Kasım’da kuyruklu yıldızla indirdi. Şu anda, Philae görevini yaparken Rosetta da, yerleştirildiği yörüngede kuyruklu yıldızın çevresinde dolanarak olağanüstü keşif görevini sürdürüyor. Bu muhteşem uzay projesini gerçekleştiren ESA, bilim insanları, mühendis ve teknisyenler doğrusu her türlü övgüyü hak ediyor. Avrupa Birliği’nin proje ile ilgili karar organları da, bu başarıdaki payları nedeniyle ne kadar öğünseler yeridir.

Bizlerin de payına, bu misyonun en kritik aşaması olan Philae’nin kuyruklu yıldızla inişini yöneten grubun heyecanına, onları saniye saniye izleyerek ortak olmak düştü. Bunu bize sitesinden yaptığı canlı yayımla sağlayan ESA bir de bu yönden teşekkürü hak ediyor. Her şey çok güzeldi ama yayının sonrası, 90’lı yılların sonlarında bizdeki Ulusal Uzay ve Havacılık Konseyi kurma girişimi ile o iş kotarılmaya çalışılırken ortaya çıkan Türk Uzay Ajansı Kuruluş çalışmalarını anımsayınca beni aldı mı bir hüzün!

‘Uzay Teknolojileri’, **Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu**’nun 3 Şubat 1993 günlü toplantısında belirlendiği, Türkiye için öncelikli teknoloji alanları arasındadır. Bu öncelik uyarınca, havacılık ve uzay alanında ulusal ölçekte izlenecek bilim ve teknoloji politikasının **havacılıkla** ilgili bölümü, konuyla ilgili tarafların katılımıyla **Havacılıkta Bilim-Teknoloji-Sanayi Politikaları: Türkiye için Öneriler** başlığı altında belirlenmiş ve 1995 Ekim’inde TÜBİTAK tarafından yayımlanmıştı. Ama **uzay** politikasının belirlenmesi ve uygulanması çok daha kapsamlı ve çok daha uzun erimli bir bakış açısını gerektirdiği için, konunun havacılıkla da yakın ilişkisi dikkate alınarak bu işin kurulacak Ulusal Uzay ve Havacılık Konseyi’nce ele alınması öngörülmüştü.

Konsey’in amacı, *“Türkiye’deki havacılık ve uzay bilim ve teknolojisinin, uzay araçları kullanılarak yapılan her türlü bilimsel araştırmanın çağın ileri düzeyine ulaşması için, ulusal düzeyde yürürlüğe konacak temel politikaların, politika uygulama araç ve programlarının belirlenmesi için çalışmak; uygulamayı izlemek ve değerlendirmek; konuya taraf kurumlar arasında sağlıklı bir bilgilenme ortamı yaratmak...”* olacaktır.

BTYK’nın 25 Ağustos 1997 günlü toplantısında benimsenen Konsey’in kuruluş yasa tasarısı, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, SSM, Ulaştırma Bakanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, İTÜ, ODTÜ, Anadolu Üniversitesi, DPT, TÜBİTAK, TÜBİTAK-SAGE, THK, ROKETSAN, TUSAŞ, TAI ve TEI temsilcilerince hazırlanmış; ancak, sonraki aşamada Ulaştırma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı’nın itirazı nedeniyle, Hükümet Tasarısı olarak TBMM’ye sunulamamıştı.

Ulaştırma Bakanlığı itirazını, ilginçtir, Haberleşme Yüksek Kurulu’nun 4 Eylül 1997 günlü toplantısında alınan karar gereğince Telsiz Genel Müdürlüğü’nce yürütülen “Türk Uzay Ajansı” kurulması çalışmalarına dayandırmıştı: *“Ulusal düzeyde yürürlüğe konacak temel politika”*yı da kurulacak Ajans belirleyecekti; Konsey’e gerek kalmamıştı! Konunun daha da ilginç olan yanı Konsey’in kuruluş tasarısını benimseyen BTYK toplantısına katılan dönemin

Başbakan Yardımcısı'nın 10 gün sonra yapılan ve Ajans'la ilgili kararın alındığı Haberleşme Yüksek Kurulu toplantısına da başkanlık etmiş olmasıydı.

Sonuç biliniyor, o dönemin koalisyon hükûmetleri sürecinde Ajans kurma fikri de buharlaştı. Günümüzün karanlığına çıkan yol her alanda dünün basiretsizlikleriyle örüldü. Bundan hepimiz sorumluyuz.

CBT. 28 Kasım 2014